

Pericopa Truma - Schițele Mișkanului (Tabernacolului) [anul 5779]



Pericopa Truma este prima dintre cele patru pericope a căror temă este construirea Mișkanului. Putem vorbi despre ele împreună, ca un ansamblu unitar, interesându-ne mai ales de diferențele dintre porunca și indicațiile privind modul cum trebuie construit și realizarea construcției însăși. Putem vorbi și despre fiecare pericopă separat. Noi vom combina cele două variante.

Dacă privim desfășurarea lucrărilor, putem vedea o continuitate între planificare și construcție, lucru previzibil la un astfel de proiect. Întâi ne este descris ce vor să se facă (pericopele Truma și Tețave), după aceea ce facem (VeYakhel), iar la sfârșit ce s-a făcut (Pikudei). Una dintre probleme este de ce era nevoie de atâtea repetiții (între Truma-Tețave și VeYakhel sunt multe repetiții)?

Ceea ce ne lipsește în toată Tora, dar mai ales aici sunt desenele. Toraua este o carte alcătuită exclusiv din text scris și, din păcate, nu avem desene. Dați-vă seama cât ne-ar fi putut ajuta un desen sau o poză cu barca lui Noah de exemplu, sau o descriere a evenimentului de pe Muntele Sinai și, poate mai mult de atâta, niște schițe ale uneltelor Mișkanului. Este adevărat că sunt descrieri amănunțite, dar se pare că ele nu sunt de ajuns. Și este și important să ținem minte că sunt și termeni pe care noi nu îi înțelegem. De exemplu *heruvimii*, din ebraica *cheruvim* כרובים, care apar în mișkan de trei ori: primul pe capacul care acoperea Aron Hakodeș (dulapul sfânt) Exod 25:18, al doilea pe cortul mișkanului (26:1), iar al treilea pe perdea (26:31). Și în Templu (Regi1) apar de nenumărate ori. Noi cunoaștem acestea din tablouri și desene, dar adevărul este că nu la fel percep și comentarii. Astfel, Rași, în urma midrașului, ne spune cum trebuiau să fie o parte din uneltele pe care se aflau, fie desenate, fie țesute, dar nu brodate pe perdea, ca să fie dintr-o singură bucată.

Dacă ne uităm bine pe text, putem înțelege că Moise a primit niște planuri: "Potrivit cu tot ce îți arăt, modelul cortului și modelul tuturor uneltelor lui, așa să faci" (Exod 25:9). Hakadoș Baruch Hu i-a arătat lui Moșe schițele și el le-a transmis constructorilor pe teren. Comentarii se întreabă dacă Moise a văzut toate schițele sau numai o parte din ele. Asta din cauză că verbul *ra'a* ראה (vede) apare numai la două unelte. Prima este în *menora* מנורה (sfeșnic): "Și vezi să faci potrivit cu modelul lor, care ți s-a arătat pe munte" (25:40). La fel și altarul din aramă מזבח הנחושת: "Să-l faci din scânduri, gol pe dinăuntru, cum ți s-a arătat pe munte, așa să-l faci" (27:8). Este adevărat că aceste unelte sunt mai complicate decât celelalte și conțin componente care nu erau în celelalte. Sfeșnicul trebuie să fie din aceeași bucată, o tehnică foarte grea, cu multe elemente: brațe care ies din sfeșnic, cupe, gămlioane și flori. Rași ne spune că lui Moise i-a fost greu să înțeleagă descrierea sfeșnicului, iar Hakadoș Baruch Hu i-a arătat un plan. La altar problemele au apărut din cauza mărimii lui, dar și a numărului și complexității uneltelor care îl însoțeau, dar Rași nu repetă aici comentariul lui de mai înainte.

Dacă citim din nou versetul 25:9 de la începutul pericopei fără comentarii, p̄sat פּשׁט, adică simpla lectură a textului, putem deduce că Moise a văzut toate planurile. Marele comentator Baal HaTurim (Yaakov Ben Asher, Germania-Spania sec.13-14), leagă cuvintele "așa să faceți" cu povestea lui Gid'on unde se spune clar: "Și le-a zis, Vedeți la mine și așa să faceți, și iată că eu voi veni pe marginea taberei, iar cum voi face eu așa să faceți și voi" (Judecători 7:17). Din cauză că aici este folosită aceeași expresie, este clar că Moise a văzut toate schițele. Însă vederea asta nu este de ajuns. Mai este nevoie de ceva despre care citim în pericopa Tețave, când a fost nevoie să aleagă oamenii care să lucreze la acest proiect după două criterii: "Și tu să vorbești tuturor celor cu inimă înțeleaptă, pe care i-am umplut cu spirit de înțelepciune ca să facă veșmintele lui Aaron pentru a-l consacra, ca să-mi facă slujba de preot" (Exod 28:3). Înțelepciunea trebuie să fie unul dintre atributele sale interioare, iar o asemenea persoană trebuie să mai primească și spiritul Domnului ca să poată vedea exact cum trebuie să arate uneltele și veșmintele. În pericopa Ki Tisa, Domnul îl alege pe Bețalel בצלאל să fie șeful principal pe construcția Mișkanului. Deja din numele lui, care înseamnă Bețel בצל în umbra Domnului HaEl האל, **înțelegem că el a interiorizat spiritul sfânt a Domnului**, care îi permite să știe cum trebuie să arate uneltele, și care posedă inteligența și competențele tehnice necesare implementării tuturor ordinilor.

În Talmud și Midrașim avem mai multe detalii. În tractatul Midot avem descrierea exactă a Mișkanului. Mișkanul (Tabernacolul) era o construcție cu caracter temporar până la ridicarea Templului. Din cauza asta acest așezământ tranzitoriu nu apare în tractatul însuși, ci într-o Braită ברייתא (un paragraf exterior - vezi Termeni) care este numită "Braită construcției Mișkanului". ברייתא דמלאכת המשכן. Această braită conține 14 capitole foarte scurte (1-2 pagini), fiecare dedicat descrierii unui anumit element component sau a fiecărei unelte folosite. De exemplu primul capitol vorbește de scânduri, al doilea despre cort, al optulea despre masă, al nouălea descrie sfeșnicul. Braită aceasta se rezumă doar la Mișkan (Tabernacol) și foarte puțin la Templul construit de Șlomo sau la cel construit de Bnei Gola (diaspora), adică al doilea Templu. Rași ne spune că braită a fost compusă de Tanaim (Înțelepții din Ereț Israel din secolele 1-2 e.n.). A fost publicată prima oară la Veneția în anul 1602 și, după aproape o sută de ani, la Hamburg.